

Uitspraken van de Klachtencommissie van Vincent van Gogh te Venray zoals bedoeld in hoofdstuk 10.6 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

***Betreft klacht van de heer XXXXXXXX, klachtnummer 2020/040.**

***Betreft klacht van de heer XXXXXXXX, klachtnummer 2020/041.**

Datum binnenkomst klachten: 30 juni 2020.

Datum hoorzitting beide klachten: 10 juli 2020.

Datum uitspraak beide klachten: 14 juli 2020.

De klachtencommissie van Vincent van Gogh te Venray, heeft zich beraden over de klachten van de heer XXXXXXXX, geboren op XXXXXXXXXXXX, aan wie ten tijde van het indienen van de klachten op grond van een zorgmachtiging zorg werd verleend door het Vincent van Gogh, verder aan te duiden als klager.

1. Verloop van de procedure

Op 30 juni 2020 ontving de klachtencommissie van klager de klachtformulieren in beide klachten.

Kort samengevat klaagt klager in de eerste klacht over de beslissing om hem in het kader van de verplichte zorg tegen zijn wil te behandelen met medicatie.

De klacht betreft een klachtmogelijkheid zoals opgenomen in artikel 10.3 Wvggz.

Die klacht is door de klachtencommissie geregistreerd onder klachtnummer 2020/040.

Kort samengevat klaagt klager in de tweede klacht over de opname, ingegaan 12 juni 2020.

De klachtencommissie heeft deze klacht geregistreerd onder klachtnummer 2020/041.

Deze klacht betreft eveneens een klachtmogelijkheid zoals opgenomen in art.10.3 Wvggz.

In de klachtformulieren in beide klachten geeft klager aan aanspraak te maken op schadevergoeding voor de volgens hem foutieve beslissingen om ten aanzien van hem over te gaan tot gedwongen medicatie en een gedwongen opname binnen de kliniek.

Klager heeft de klachtencommissie toestemming verleend om, indien nodig, zijn (medisch en verpleegkundig) dossier in te zien.

Klager werd in de onderhavige klachtenprocedures bijgestaan door mevrouw XXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon, verder te noemen PVP, ter hoorzitting door mevrouw XXXXXXXX, PVP in opleiding, in aanwezigheid van de heer XXXXXXXX, PVP.

De klachten zijn gericht tegen de heer XXXXXXXX, psychiater, en verder te noemen verweerder.

Door verweerder is op 3 juli 2020 een verweerschrift ingediend, dat ook op die dag door de klachtencommissie is ontvangen.

In het klachtformulier heeft klager verzocht om voor wat betreft gedwongen medicatie schorsende werking toe te kennen aan de klachtbehandeling. Dat verzoek is door de klachtencommissie schriftelijk en gemotiveerd afgewezen op 1 juli 2020.

De klachten zijn vervolgens inhoudelijk behandeld tijdens een hoorzitting te Venray op 10 juli 2020.

Klager, bijgestaan door de PVP in opleiding mevrouw XXXXXXXX en de PVP de heer XXXXXXXX, is in persoon verschenen. Ook verweerder is in persoon verschenen. Aanwezig was ook de mevrouw X. XXXXXXXX, co-assistent.

Het definitieve en schriftelijke oordeel van de Klachtencommissie ten aanzien van beide klachten is tenslotte door de klachtencommissie vastgesteld op 14 juli 2020.

Dezelfde dag is een exemplaar van dat oordeel aan klager, de PVP, verweerder, de Directie en aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd toegezonden.

2. Standpunten klager en verweerder

Klacht 2020/040

Kort samengevat stellen klager en de PVP namens klager het navolgende.

Klager begrijpt niet waarom hij is opgenomen en waarom hij binnen de inrichting verblijft. Hij wil geen medicatie, er is geen enkele reden waarom hij medicatie zou moeten krijgen. Van medicatie wordt hij juist onrustig, moet hij steeds weer opstaan en lopen. Bovendien krijgt hij uitslag en bulten van de medicatie. Als hij onrustig is en de dokters noemen dat psychose, dan vindt hij dat overdreven. Klager heeft geen psychose, hij heeft wel een rugzakje. Hij heeft de laatste zeven jaar veel meegemaakt, dat moet hij verwerken. Daarvoor heeft hij een psycholoog nodig, hulp in de vorm van gesprekken, ter ondersteuning, maar die hulp krijgt hij niet. Klager wil met maatschappelijke ondersteuning zelfstandig wonen. Medicatie heeft klager niet nodig, hij slaapt prima en hij heeft geen angstaanvallen. In Venlo heeft hij stiekem medicatie toegediend gekregen in de vorm van antrax, lithium en oxazepam. In Venray krijgt hij ook medicatie in de koffie. Klager krijgt Haldol en een medicijn voor Parkinson, waarom zou dat moeten? Klager heeft verstand van grondstoffen, hij heeft gewerkt bij een groot farmaceutisch bedrijf, hij weet waar hij het over heeft als hij de medicatie weigert, die past niet bij hem. Klager geeft aan dat hij de gedachten die hij verder heeft liever privé houdt, hij wil daar niet anderen mee belasten. Klager geeft aan dat hij in de ruimte wel tijdlijnen kan aangeven, de ruimte aan de ene kant daarvan kan hij wel creëren, de ruimte aan de andere kant niet, daar heeft hij een psycholoog bij nodig. Klager bevestigt dat hij zich actief heeft verzet toen de verplichte medicatie hem werd toegediend, maar dat was omdat hij hier niet op was voorbereid, hij werd overvallen doordat er opeens zoveel mensen op hem af kwamen.

Ter zitting geeft de PVP aan dat niet duidelijk wordt gemaakt dat de gedwongen zorg in de vorm van medicatie proportioneel is, wat het gevaar is voor klager of voor iemand anders. Het wordt wel aangegeven in het verweer, maar niet in het dossier.

Door verweerder wordt in het verweerschrift het navolgende gesteld.

Klager is bekend met een eerste paranoïde psychose, verhevigd door cannabisgebruik, met grootheids- en achtervolgingswanen en hallucinaties, met dreigende agressie. De opname met een crisismaatregel dateert van 12 juni 2020 in Venlo. Gedurende de eerste dagen wilde klager niet op vrijwillige basis anti psychotische medicatie innemen vanwege ontbrekend ziektebesef en ziekte-inzicht. In Venlo werd de procedure dwangbehandeling met antipsychotica voorgenomen, daartoe werd een positieve second opinion van 19 juni 2020 verkregen van XXXXXXXXXXXX, psychiater. Vanwege de te grote dreiging die van klager uitging werd hij voor het opstarten van de dwangbehandeling overgebracht naar Venray. De gedachten van klager zijn dat zijn zoon is opgeofferd en dat hij de daders zal straffen, dat hij de leeuw van Juda en de leeuw van Willem-Alexander is, dat hij wordt achtervolgd door mensen die hem willen doodschieten, dat hij daarom vlucht.

De symptomen zijn maanden aanwezig en verminderen niet spontaan. Er is sprake van zowel intern als extern gevaar, namelijk het risico op fysieke agressie en een eindeloze uitzichtloze opname bij uitblijvende behandeling. Dwangbehandeling met antipsychotica is noodzakelijk en voldoet aan de criteria van doelmatigheid, subsidiariteit en proportionaliteit. Antipsychotica zijn effectief bij de behandeling van psychose en agitatie, ongeacht de oorzaak. Er is geen minder ingrijpend alternatief.

Met klager wil de behandelaar bereiken dat klager accepteert dat klager een psychose heeft, dat medicatie nodig is. Sinds een week heeft klager Haldol, verweerder ziet nu zeker al een verschil, in die zin dat als er een kort gesprek met klager wordt gevoerd, de psychotische belevingen al even niet op de voorgrond staan.

De psychotische en dreigende toestand staat specifiek en uitdrukkelijk beschreven in dossier, met name ook in de genoemde second opinion, inderdaad daterende van voor opname in Venray, maar naar de mening van verweerder voldoende en recent gedocumenteerd.

Klacht 2020/041

Kort samengevat stelt klager, en de PVP namens klager, het navolgende.

Klager geeft aan dat hij niet begrijpt waarom hij is opgenomen en waarom hij binnen de inrichting verblijft. Hem mankeert psychisch niets. Hij wil naar huis, waar hij met maatschappelijke ondersteuning, hij zit in schuldsanering, en met ondersteuning door een psycholoog zelfstandig zijn leven kan leiden.

Verweerder stelt in zijn verweerschrift (voor zover van belang voor de beoordeling van deze klacht) het navolgende.

Klager geeft aan dat de klacht, gericht tegen de opname zelf, niet hem kan (be)treffen, aangezien die opname is gebeurd op grond van een verklaring, afgegeven door een andere, onafhankelijke psychiater, waarna de crisismaatregel door een rechter is bekrachtigd.

3. Beoordeling van de klachten

3.1. Algemene overwegingen ten aanzien van de klachten 2020/040 en 2020/041

3.1.1. Klager heeft de klachten gebaseerd op art.10.3 Wvvgz en is dus ontvankelijk in de klachten.

3.1.2. De klachtencommissie is bevoegd om van deze klachten kennis te nemen.

3.1.3. Nu de klachten betrekking hebben op beslissingen die nog actueel zijn zal de klachtencommissie uitspraak doen binnen de 2 weken termijn.

3.1.4. De klachtencommissie komt dus aan een inhoudelijke beoordeling van de klachten toe.

3.1.5. Algemene overwegingen.

Een belangrijk uitgangspunt voor de inhoudelijke beoordeling van klachten in het algemeen is het recht van de patiënt op bescherming van zijn lichamelijke en geestelijke integriteit en diens recht op privacy. Inbreuken daarop moeten een wettelijke basis hebben.

De Wvvgz biedt een basis om die inbreuken te rechtvaardigen mits aan de in die wet gestelde voorwaarden wordt voldaan

In feite zien de klachten van klager op de opname met ingang van 12 juni 2020 en de dwangbehandeling met medicijnen.

De klachtencommissie stelt vast dat er ten tijde van de bestreden beslissingen sprake was van een voortzetting crisismaatregel zoals bedoeld in art.7.7 Wvvgz. Verder stelt de klachtencommissie vast dat de voortzetting crisismaatregel voorziet in opname en behandeling met medicijnen, zoals omschreven in art.3.2. onder 2 Wvvgz.

De verplichte zorg kan op grond van art.3.3. Wvvgz alleen worden verleend als een persoon als gevolg van een psychische stoornis risico's op ernstig benadeling van zijn eigen lichamelijke of

geestelijke integriteit oproept of dat oproept voor anderen. (Causaal verband tussen de psychische stoornis en het aanzienlijke risico op ernstig nadeel voor de persoon zelf of voor een ander) en er geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid bestaan, er geen minder bezwarende alternatieven zijn die voor die persoon ook het beoogde effect sorteren, de verplichte zorg gelet op het beoogde doel van de verplichte zorg evenredig is en het tenslotte redelijkerwijs is te verwachten dat de te verlenen verplichte zorg effectief is.

Bovendien moet er worden voldaan art.3.4.Wvggz: de verplichte zorg kan alleen worden verleend om een crisissituatie af te wenden, om ernstig nadeel af te wenden, om de geestelijke gezondheid van de betrokkene te stabiliseren, om de geestelijke gezondheid van de betrokkene dusdanig te herstellen dat hij zijn autonomie zoveel mogelijk herwint of om de fysieke gezondheid van de betrokkene te stabiliseren of te herstellen in het geval dat door het gedrag van de betrokkene als gevolg van diens psychische stoornis kan leiden tot ernstig nadeel daarvoor.

Het voorgaande is met name van belang voor de beoordeling of de verplichte zorg in een kliniek noodzakelijk is en welke verplichte zorg er kan worden verleend binnen de kliniek.

Van belang voor de inhoudelijke beoordeling van de in de kliniek verleende verplichte zorg, en in casu dus met name de opname per 12 juni 2020 en de behandeling met medicijnen, is naar het oordeel van de klachtencommissie art.8.9 Wvggz. Dat artikel bepaalt het navolgende.

Artikel 8:9

1 De zorgverantwoordelijke neemt ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

2 De zorgverantwoordelijke stelt een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg op grond van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging op schrift en voorziet de beslissing van een schriftelijke motivering.

3 De geneesheer-directeur geeft betrokkene, de vertegenwoordiger en de advocaat een afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

4 Indien verplichte zorg anders dan strekkende tot opname in een accommodatie, op grond van een crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of zorgmachtiging wordt toegepast, legt de zorgverantwoordelijke, onverminderd het bepaalde in artikel 1:5, na overleg met de vertegenwoordiger, schriftelijk vast in het dossier, bedoeld in artikel 8:4, met vermelding van de datum en het tijdstip, of:

- a. betrokkene tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake in staat is, en
- b. er een acuut levensgevaar dreigt voor betrokkene dan wel er een aanzienlijk risico is voor een ander op levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, of om ernstig in zijn ontwikkeling te worden geschaad, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

5 De zorgaanbieder, geneesheer-directeur en zorgverantwoordelijke leggen geen beperkingen op in het contact van betrokkene met de vertegenwoordiger, de inspectie of de justitiële autoriteiten.

Het voorgaande wordt op grond van art.8.9 lid 1 onder a Wvggz inhoudelijk door de zorgverantwoordelijke onderzocht: minstens betekent dit dat de zorgverantwoordelijke de actuele gezondheidssituatie van de betrokkene beoordeelt en die aan de hiervoor omschreven uitgangspunten toetst.

Voorts dient de te verlenen verplichte zorg ook proportioneel te zijn (moet in verhouding staan tot het af te wenden gevaar), subsidiair te zijn (er moeten voor de betrokkene geen minder ingrijpende middelen bestaan die hetzelfde beoogde doel kunnen bereiken) en dient die zorg doelmatig te zijn (van de te verlenen verplichte zorg mag effect worden verwacht). Tevens moet de te verlenen verplichte zorg ook veilig kunnen worden verleend.

Tenslotte moet de zorgverantwoordelijke op grond van art.8.9 lid 3 Wvggz de betrokkene deugdelijk gemotiveerd in kennis stellen van welke verplichte zorg zal worden verleend en waarom die verplichte zorg wordt verleend en dient hij de betrokkene te wijzen op zijn verzet mogelijkheden.

3.2. Specifieke overwegingen ten aanzien van de klachten 2020/040 en 2020/041

Klager verbleef ten tijde van het indien van de klacht binnen de kliniek in het kader van verplichte zorg op grond van een machtiging tot voortzetting van een crisismaatregel.

De te verlenen verplichte zorg voorziet blijkens de voortgezette crisismaatregel onder meer in opname in een accommodatie en behandeling met medicijnen.

De schriftelijke mededelingen van de respectievelijke zorgverantwoordelijken voorzien eveneens in de opname in een accommodatie per 12 juni 2020 en in de behandeling met medicijnen per 25 juni 2020.

De geneesheer-directeur is door de zorgverantwoordelijke daarvan schriftelijk in kennis gesteld en de geneesheer-directeur heeft klager schriftelijk laten weten daar mee in te stemmen.

Ten aanzien van de dwangbehandeling met medicatie is er door verweerder gevraagd om een second opinion. Verweerder heeft die bevestigende second opinion ook verkregen.

Naar het oordeel van de klachtencommissie wordt in beide klachten (opname en behandeling met medicatie) derhalve voldaan aan de procedurele voorwaarden die de Wvggz stelt.

De klachtencommissie heeft geen redenen om te twijfelen aan de ten tijde van de crisismaatregel gestelde dan wel door verweerder gestelde diagnose (paranoïde psychose, verhevigd door cannabisgebruik, met grootheids- en achtervolgingswanen en hallucinaties, met dreigende agressie) en concludeert derhalve dat er bij klager ten tijde van de opname en de behandeling met medicijnen sprake was van een psychische stoornis met een ontbrekend ziekte-inzicht en ziektebesef. Klager bestrijdt dat hij enige psychische stoornis heeft en weigert daarom de medewerking aan de behandeling. Vanuit de gestoorde geestvermogens veroorzaakt klager gevaar voor de algemene veiligheid van anderen. Klager is recent gedetineerd vanwege mishandeling. Klager heeft wanen die hem brengen tot gewelddadige beelden en uitingen, waarbij hij aankondigt tot geweld te zullen overgaan. Klager is toenemend geagiteerd, hij maakt een dreigende indruk die wordt opgevat als dreiging met fysieke agressie. Voor wat betreft de gedwongen medicatie wordt daarmee naar het oordeel van de klachtencommissie voldaan aan de inhoudelijke eisen die de Wvggz stelt aan het toepassen van de in de zorgmachtiging genoemde zorg (toediening medicatie). De enkele opname in de accommodatie en de insluiting is niet (voldoende) effectief om het hardnekkige manische toestandsbeeld te doorbreken: dat kan alleen worden bereikt door te behandelen met medicijnen. Doet verweerder dat niet dan kan de psychose niet worden doorbroken en dreigt er voor klager een uitzichtloos verblijf binnen de accommodatie en een langdurige insluiting zonder uitzicht op terugkeer naar de samenleving. Daarmee wordt voldaan aan de inhoudelijke voorwaarden voor het toepassen

van deze vorm van verplichte zorg: klager zodanig te stabiliseren en te herstellen dat hij weer terug kan keren in de samenleving. Bovendien is deze zorg ook nodig om het gevaar dat klager vanuit zijn gestoorde geestvermogens binnen de kliniek voor de algemene veiligheid van personen en goederen veroorzaakt, maar ook voor hemzelf veroorzaakt, af te wenden. De klachtencommissie betreft bij dat oordeel ook de feitelijke voorlopige vaststelling dat de psychotische toestand van klager, sinds toediening van medicatie, enigszins ten goede veranderd lijkt.

Gezien voorgaande overwegingen oordeelt de klachtencommissie ook dat de behandeling met medicatie proportioneel is (staat in verhouding tot de ernst van het af te wenden gevaar), subsidiair is (minder ingrijpende maatregelen die tot het gewenste doel kunnen leiden zijn er niet) en doelmatig is (van de zorg wordt het gewenste effect verwacht). Deze vorm van zorg kan ook veilig binnen de kliniek aan klager worden verleend.

Voor wat betreft de klacht gericht op de opname zelf overweegt de klachtencommissie als volgt. De machtiging tot de gedwongen opname van 12 juni 2020 vond plaats op basis van een beoordeling door een onafhankelijk psychiater en uitgesproken door de burgemeester. Daarbij was verweerder niet betrokken. Aansluitend werd een voortgezette crisismaatregel door de rechtbank uitgesproken, met opname in een accommodatie (mede) als vorm van verplichte zorg. Ook daar was verweerder niet bij betrokken. Verweerder raakte betrokken op het moment dat klager werd overgeplaatst naar Venray. Klager is voor 30 juni 2020 niet opgekomen tegen het zorgonderdeel opname in een accommodatie. De klachtencommissie heeft geen redenen om aan te nemen dat de opname en de continuering daarvan in Venlo inhoudelijk dan wel formeel onjuistheden zouden hebben bevat, nog los van de vraag of de klachtencommissie daarin een oordeel zou toekomen. Daarbij overweegt de klachtencommissie dat de opname in een accommodatie altijd vooraf gaat aan de binnen de accommodatie verleende verplichte zorg en het blijkt de wetgevingshistorie hoofdzakelijk gaat om de beoordeling door een klachtencommissie van de binnen de accommodatie verleende zorg. Het is niet goed voorstelbaar dat de klachtencommissie van een kliniek de noodzaak van een opname in de kliniek beoordeelt, maar wel goed voorstelbaar is, dat de klachtencommissie de zorg binnen de kliniek beoordeelt. Dat sluit aan bij de voormalige Wet Bijzondere Opnemingen in de Psychiatrische Ziekenhuizen en de klachtencommissie ziet geen aanleiding om dat nu anders te zien. Te meer omdat die vorm van verplichte zorg, opname in een accommodatie, actueel worden beoordeeld door anderen dan de uiteindelijke zorgverantwoordelijke binnen de kliniek.

De klachtencommissie ziet ook geen redenen om aan te nemen dat de continuering van de opname in Venray inhoudelijk dan wel formeel onjuistheden zou hebben bevat, toen klager onder verantwoordelijkheid van verweerder kwam te vallen. Klager voert geen inhoudelijke gronden aan om de klacht specifiek tegen verweerder te onderbouwen.

Inhoudelijk oordeelt de klachtencommissie derhalve dat verweerder terecht de behandeling met medicijnen is gestart en dat verweerder terecht de opname van klager heeft voortgezet.

Nu aan de procedurele en inhoudelijke voorwaarden van de Wvvgg aangaande de te verlenen verplichte zorg (in casu behandeling met medicijnen en opname) wordt voldaan, zullen de klachten 2020/040 en 2020/041 ongegrond worden verklaard.

4. De schadevergoeding

Nu de klachten door de klachtencommissie ongegrond zullen worden verklaard, zal ook het verzoek tot schadevergoeding worden afgewezen.

5. Uitspraak

*De klachtencommissie verklaart de klacht 2020/040 ongegrond.

*De klachtencommissie verklaart de klacht 2020/041 ongegrond.

*De klachtencommissie wijst het verzoek tot schadevergoeding af.

Aldus gegeven te Venray,

op 14 juli 2020,

mr. XXXXXXXXXXXXXXX, vice-voorzitter

De Klachtencommissie bestond uit:

- * XXXXXXXXXXXXXXX, vice-voorzitter van de Klachtencommissie;
- * XXXXXXXXX, lid van de Klachtencommissie;
- * XXXXXXXXX, lid van de Klachtencommissie.

Op grond van art. 10:7 Wvvgz kan betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene onder de in art. 10:7 Wvvgz genoemde voorwaarden tegen de uitspraak van de Klachtencommissie in beroep bij de rechter. Op grond van art. 10:9 Wvvgz kan de rechter de beslissing waartegen de klacht is gericht, schorsen.